

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชนย่านวัดเกตโดยหาแนวทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมผ่านทางสื่อศิลปะ เพื่อตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของพื้นที่ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิด และการจัดการเพื่อความยั่งยืนของชุมชน แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 การศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ชุมชนย่านวัดเกต
- 3.2 การวิเคราะห์ตามกรอบความคิดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา
- 3.3 การจัดทำสื่อศิลปะเพื่อชี้นำแนวทางการอนุรักษ์
- 3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 การสรุปผลการศึกษา

3.1 การศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ชุมชนย่านวัดเกต

3.1.1 ศึกษางานวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาข้อมูลด้านเอกสาร หนังสือ บทความที่เกี่ยวข้อง

- ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ อันส่งผลต่อสถาปัตยกรรม
- รูปแบบสถาปัตยกรรมโดยรวมในชุมชนย่านวัดเกต

3.1.2 ศึกษางานวิจัยจากการสำรวจ (Survey Research) สำรวจข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง

- สำรวจสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตผู้คนในชุมชนย่านวัดเกต
- สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- เก็บตัวอย่างและรายละเอียดเรือนร้านค้าที่คัดเลือก โดยการสังเกต ถ่ายภาพ และรังวัดอาคาร (Measuring and Photographing)

3.2 การวิเคราะห์ตามกรอบความคิดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา

3.2.1 วิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จากการศึกษา การสังเกตการณ์ การเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

- ที่ตั้ง
- สภาพโดยรวมของพื้นที่
- ประวัติความเป็นมา
- ประเภทของการใช้สอยพื้นที่
- องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรม เช่น แหล่งน้ำ เป็นต้น

3.2.2 วิเคราะห์จากการจำแนกสถาปัตยกรรม

- อายุของสถาปัตยกรรม
- รูปแบบของสถาปัตยกรรม (Style)

3.2.3 วิเคราะห์แผนการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่

- ประเภทของภูมิทัศน์วัฒนธรรม
- คุณค่าด้านวัฒนธรรม
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อภูมิทัศน์วัฒนธรรม

3.3 การจัดทำสื่อศิลปะเพื่อชี้แนะแนวทางการอนุรักษ์

การเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ของพื้นที่กับปัจจุบัน โดยจัดทำแผนที่มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนย่านวัดเกต

3.3.1 การนำเสนอรูปแบบและอายุของเรือนร้านค้าที่คัดเลือกและวิเคราะห์

3.3.2 การเสนอแนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่และแนวทางการอนุรักษ์

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) โดยแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.4.1 กลุ่มเจ้าของพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณย่านวัดเกต เจ้าของเรือนร้านค้าและบ้านพักอาศัย บนถนนเจริญราษฎร์ รวมไปถึงผู้ดูแลศาสนสถานต่างๆของชุมชนย่านวัดเกต

3.4.2 กลุ่มคนทั่วไปหรือคนนอกพื้นที่ นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับชุมชนย่านวัดเกต

3.5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดทำแบบสอบถามจากความเข้าใจในสื่อศิลปะและแสดงความคิดเห็นในการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมและแนวทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนย่านวัดเกต

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลความเข้าใจของผู้รับสื่อ เกี่ยวกับภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนย่านวัดเกต โดยผ่านสื่อ “แผนที่มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Mapping)”

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น พัฒนาการของเรือนร้านค้าย่านวัดเกต จาก การชี้แนะของสื่อที่ว่าด้วยเรื่องของการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมและแนวทางในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนประกอบการสัมภาษณ์

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ โดยการแจก “แผนที่มรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ย่านวัดเกต” พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มประชากร ศึกษา รวมไปถึงการสัมภาษณ์เพื่อประกอบเป็นข้อมูลในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อพื้นที่ ศึกษา

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 200 ชุด โดยใช้โปรแกรม คำนวณคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) และมีการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ คือ

- อัตราร้อยละ (Percentage)

- ค่าเฉลี่ย (Average)

ได้จัดลำดับเกณฑ์การวิเคราะห์ผล ดังนี้

ระดับคะแนน

มาก	หมายถึง	4
ปานกลาง	หมายถึง	3
น้อย	หมายถึง	2
ปรับปรุง	หมายถึง	1

ทั้งนี้ ได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรศึกษาประกอบด้วย

3.8 การสรุปผลการศึกษา

ผู้ศึกษาสรุปผลข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยการนำค่าเฉลี่ยของการแสดงความคิดเห็นที่ว่าด้วยเรื่องของการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมและแนวทางในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนย่านวัดเกตมาเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย รวมทั้งการสรุปผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มประชากรศึกษาต่อการจัดการชุมชน จากสื่อศิลปะที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางในการจัดการและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนย่านวัดเกต